

WOWD enquête

'verliezen jonge duiven'

Onze sport komt steeds meer onder maatschappelijke druk te staan. We zullen dus moeten aantonen dat wij op een verantwoorde wijze met onze duiven omgaan. De NPO laat daarom zo nu en dan onderzoek doen, gericht op het bevorderen van het welzijn van onze duiven. Het onderzoek 'Klimaatbehoefte van postduiven tijdens transport' is daar een goed voorbeeld van. In dit kader past ook het onderzoek naar verliezen met jonge duiven. Hoe groot zijn die verliezen? Hoe kunnen wij deze verliezen tot een minimum beperken? Om hier enig inzicht in te krijgen heeft de WOWD in 1998 een enquête gehouden.

Betrouwbaar

Op de oproep van de WOWD reageerden veel liefhebbers door een enquêteformulier aan te vragen. Uiteindelijk stuurden 316 liefhebbers de ingevulde formulieren terug. Bij analyse van deze gegevens bleken enkele afdelingen slecht vertegenwoordigd, waarop de WOWD besloot alsnog een korte vragenlijst te sturen naar liefhebbers die wel een formulier hadden aangevraagd, maar deze niet hadden ingestuurd. Hierop reageerden 93 liefhebbers. Vergelijking van de getallen van de eerste en de (verkorte) tweede enquête leverden dezelfde percentages verliezen op in de diverse categorieën (zie ook tabel 1). Dat is een verheugend verschijnsel, want het betekent in de eerste plaats dat de cijfers uit de eerste enquête een betrouwbare steekproef vormen. Het betekent ook dat statistisch gezien de gegevens uit de eerste en tweede enquête mogen worden samengesteld. Daardoor worden de conclusies, die er uit te trekken zijn, in feite harder. Bij de verwerking van de gegevens zijn beide groepen dus samengevoegd. In dit voorlopige verslag worden de getallen gepresenteerd zoals die uit de enquête te voorschijn kwamen. Om een verband tussen de verliezen en condities (verduisteren, medicijngebruik, veelvuldig africhten enz.) te kunnen aantonen is een nadere analyse van de gegevens vereist. Dit resultaat zullen we later presenteren.

Tabel 1
Overzicht van de verliezen van alle afdelingen tezamen

verlies oorzaak	aantal	% geboren duiven
selectie voor spenen	414	2,1
selectie na spenen	716	3,7
verlies aan huis	2064	10,6
verlies africhting	1712	8,8
verlies wedvluchten	3072	15,8
Totaal verlies	7978	41,0
Aantal geboren duiven:	19450	

Deelnemers

Een overzicht van het aantal deelnemers aan de enquête, verdeeld over de 11 afdelingen van de NPO, is in tabel 2 weergegeven. We zien dat uit de afdelingen 6 (Noord-Holland) en 7 (Midden-Nederland) de minste respons is gekomen.

Tabel 2
Overzicht van de deelname aan de enquête.

Afdeling	Aantal deelnemers
1. Zeeland '96	25
2. Brabant 2000	28
3. Oost-Brabant	52
4. Limburg	27
5. Zuid-Holland	42
6. Noord-Holland	12
7. Midden-Nederland	19
8. Gelders-Overijsselse Unie	64
9. Oost Nederland	50
10. Noord-Oost Nederland	56
11. Friesland '96	35
Totaal alle afdelingen	409

De verliezen over alle afdelingen

Het totaal aantal duiven dat geboren is bij de deelnemende liefhebbers bedraagt 19450. In tabel 1 is een uitsplitsing gemaakt van de aantallen duiven welke door de liefhebbers worden verwij-

derd en welke op de africhtingsvluchten en wedvluchten verloren gaan. Het aantal verloren duiven op de wedvluchten is het aantal duiven dat meerdere dagen na de vlucht nog niet op het hok was teruggekeerd. In de enquête werd namelijk de vraag gesteld hoeveel duiven terugkeerden op de dag van de vlucht, één dag later of meerdere dagen later. De verliespercentages zijn berekend aan de hand van het aantal geboren duiven.

Voordat de vluchten beginnen

Bekijken we de getallen dan zien we dat van de 19450 geboren duiven er na de laatste vlucht 7978 verloren zijn gegaan. Dit is 41%. Dit lijkt op het eerste gezicht een dramatisch hoog cijfer. Laten we dit eens nader bekijken.

Een aantal zaken zijn het vermelden waard. Zo blijkt het aantal duiven dat door selectie van de liefhebbers verdwijnt ca. 6% te zijn. Als redenen worden het niet goed opgroeien en ziekteverschijnselen bij de piepers genoemd. We kunnen stellen dat bij het kweken van welke diersoort dan ook, een zeker percentage uitval onvermijdelijk is. Als we aannemen dat deze selectie op serieuze en verantwoorde wijze geschiedt, dan is het kennelijk inherent aan het kweken van duiven dat ca. 6% uitvalt. Verder gaat 11% van de duiven verloren aan huis voordat de vluchten begonnen zijn. Een deel van deze duiven zal uit eigen beweging een onderkomen elders zoeken. Een deel zal verongelukken in draden of ten prooi vallen aan roofvogels. Veel invloed kan de liefhebber echter niet uitoefenen op dit verliespercentage. We mogen dus stellen dat aan het houden van postduiven, zonder aan vluchten deel te nemen, tenminste een verliespercentage van 17% (6 + 11) verbonden is.

Africhtingsvluchten

Bezien we vervolgens het verliespercentage ten gevolge van het deelnemen aan africhtingsvluchten en aan wedvluchten dan blijkt dit 25% te zijn. Dat is dus een kwart van het aantal duiven dat er in 1999 gekweekt werd door de enquête invullers. Dat lijkt nog steeds veel, maar we kunnen hierbij de volgende kanttekening plaatsen. Net als veel andere jonge dieren in het wild hebben ook postduiven de neiging het ouderlijk huis

te verlaten, om zich elders te vestigen. Waarom en wanneer ze dit gaan doen is nog onbekend, omdat er geen onderzoek naar gedaan is. Het bevalt hen 'thuis' blijkbaar niet meer. Het bevordert in ieder geval de verspreiding van de soort en gaat inteelt tegen. Ook bij postduiven kennen we dat verschijnsel. Het houdt bij het begin van de vluchten niet op. Hoewel we over geringe aantallen praten, gaan er ook in de periode van de (opleer)vluchten gaan nog steeds jonge duiven bij het hok verloren. Wat we niet weten is hoeveel jongen er bij het hok verloren zouden zijn gegaan als ze niet op de wedvluchten zouden zijn ingezet. Daarover hebben we eenvoudigweg geen gegevens. Gemiddeld kunnen we stellen dat jonge duiven ongeveer elf weken vrij hebben rondgevlogen bij hun hok voordat de opleervluchten beginnen. Drie à vier weken daarna beginnen voor deze duiven de echte wedvluchten. Het betreft hier zo'n elf weken tot aan het einde van die categorie wedvluchten.

Dringend gegevens nodig

Het is niet onredelijk te veronderstellen dat zonder wedvluchten het verdwijnen van jonge duiven op dezelfde voet zou zijn doorgegaan als voorheen. Dat zou betekenen dat 11%

van de 25% verliezen op de wedvluchten ook verloren zou zijn gegaan zonder deze vluchten. En dat zou weer betekenen dat de verliezen op de vluchten in werkelijkheid maar 14% is.

Het laatste is echter niet meer dan een veronderstelling. We hebben hierover dringend gegevens nodig van liefhebbers die één of meer jaren gekend hebben waarin ze wel jongen gekweekt hebben, maar waarmee ze (om wat voor reden dan ook) niet gevlogen hebben op wedvluchten. We doen daarom hierbij een dringend beroep op liefhebbers, die in deze categorie vallen, om hun gegevens hierover aan ons ter beschikking te stellen. Ook al gaat het maar om een gering aantal. Het adres waar het naar toe kan worden gezonden is: Claylaan 6, 3431 EA, Nieuwegein.

Maar ook al zou het slechts gaan om een verliespercentage van 14% van het gekweekte aantal jongen, dan gaat het toch nog om 2500 à 3000 jonge duiven. En dat zijn er teveel! Dat er jonge duiven achterblijven op wedstrijden zullen we wel nooit helemaal kunnen vermijden, maar als

© Foto: A. van den Heuvel

>> we onszelf respecteren als duivenliefhebber zullen we er naar moeten streven dat dit eerder uitzondering dan regel wordt. Onze inspanningen zullen er dus op gericht moeten zijn dit percentage omlaag te brengen.

Verliezen per vlucht

Het is ook interessant om de verliespercentages per vlucht te bekijken. De gepresenteerde getallen zijn gemiddelden van alle afdelingen. Omdat uitschieters in één of twee afdelingen het gemiddelde nogal kunnen beïnvloeden, is ook de mediaan berekend. Wanneer je de verliespercentages van de afdelingen per vlucht in oplopende volgorde rangschikt is de mediaan het middelste getal. Algemeen wordt aangenomen dat op de eerste vluchten de meeste duiven verloren gaan. De verliezen zouden minder worden naarmate de jonge duiven meer ervaring op gedaan hebben. De cijfers uit de enquête leren ons echter dat er een vrij constant verlies is over alle vluchten (tabel 3), tenminste als deze percentages zijn berekend als percentage van het aantal geboren jonge duiven. Naarmate de vluchten vorderen worden er echter

Tabel 3
Verliespercentages per vlucht.

vlucht	1	2	3	4	5	6	7	8	9
gem. verlies %	2,4	2,7	1,8	1,1	1,2	1,0	1,9	1,4	0,8
mediaan %	2,3	2,5	1,5	1,2	1,3	0,9	1,2	1,1	0,4

Berekend als percentage van het aantal geboren duiven.

minder duiven ingekorfd en zullen de verliezen in absolute aantallen ook afnemen. Vandaar dat deze weergave wellicht een wat vertekend beeld geeft. Daarom is ook het verliespercentage berekend als percentage van het aantal duiven dat op de betreffende vlucht is ingekorfd. Dit is in onderstaande tabel weergegeven.

Wanneer we de getallen in tabel 4 bekijken, dan kunnen we constateren dat op de eerste twee vluchten meer duiven verloren gaan dan op de vluchten 3 t/m 6. Kennelijk speelt ervaring een rol. Op de vluchten 3 t/m 6 zien we een constant verlies van ca

2%. Dit zijn voor de meeste afdelingen vluchten tot zo'n 400 km. Kijken we naar de vluchten 7, 8 en 9 (boven de 400 km), dan nemen de verliezen weer toe met ongeveer een factor 3. Grotere afstanden brengen voor jonge duiven dus wel degelijk een aanmerkelijk risico met zich mee.

Voorlopige conclusies

Een totaal verliespercentage van 41% van het aantal geboren jonge duiven na de laatste vlucht lijkt op het eerste gezicht een hoog getal te zijn. Bij nadere beschouwing blijkt dat in ieder geval niet meer dan voor 25% aan de wedvluchten te kunnen worden toegeschreven. En waarschijnlijk zit in dit percentage nog een aanmerkelijk aandeel van dieren, die ook bij huis zouden zijn verdwenen. Nadere gegevens hierover zijn gewenst. Niettemin is iedere duif, die niet thuis komt van een wedvlucht, er eentje teveel. Ons streven dient erop gericht te zijn het verliespercentage tot een minimum te beperken. Nadere analyse van de gegevens uit de enquête zou kunnen uitwijzen of er oorzaken voor grotere verliezen bij sommige liefhebbers zijn. Of waarom liefhebbers juist zo weinig

duiven verliezen. Heeft verduisteren hier invloed op, of veelvuldig afrijden? Uit de nu bekende gegevens kunnen we wel concluderen dat vluchten boven de 400 km tot grotere verliezen leiden. Is het ons ernst met het

minimaliseren van de verliezen met jonge duiven, dan is een beperking van de vluchtlengte tot 400 km een eerste stap in die richting.

WOWD, oktober 1999

Tabel 4
Verliespercentages per vlucht.

vlucht	1	2	3	4	5	6	7	8	9
gem. verlies %	10,3	4,8	3,6	2,4	2,7	2,3	5,6	6,0	5,9
mediaan %	5,6	3,7	2,5	2,0	2,4	2,1	7,0	6,2	5,8

Berekend als percentage van het aantal ingekorfd duiven per vlucht.

Telefoon: leden- en ringenregistratie (0318) 559700
Fax: (0318) 559701

Nederlandse Postduivenhouders Organisatie

Bureau N.P.O. Landjuweel 38 - 3905 PH Veenendaal

Aan zijne excellentie Minister Pronk
Ministerie van VROM
Postbus 20951
2500 EZ 's-Gravenhage

Betreft: Overlast duiven Veenendaal, 2 februari 2000

Excellentie,

Via de pers vernam ik dat de raadsfracties van Groen Links en De Groenen uit Groenlo zich tot U hebben gericht met het verzoek om een duivenbelasting in te voeren. Dit omdat duiven veel schade veroorzaken aan monumenten. Het zou hierbij gaan om verdwaalde postduiven, die de eigenaren niet meer terug wensen. Hoewel ik er op voorhand niet van uitga dat U met een impulsieve reactie op de vragen zult reageren, wil ik toch graag een reactie geven. Ik doe dat omdat door deze kwestie onder onze 37.000 leden veel onrust is ontstaan.

De onrust komt voort uit het feit dat volkomen ten onrechte de postduivenhouders verantwoordelijk worden gesteld voor schade die verwilderde duiven aanrichten aan monumenten. Zij vrezen nu voor beknotting van hun hobby. De verwilderde stadsduiven zijn reeds eeuwen een 'probleem'. De eerste stadsduiven waren nakomelingen van half gedomesticeerde rotsduiven en deze werden reeds in de oudheid in diverse beschavingen voor verschillende doeleinden gebruikt. Gedurende de Middeleeuwen was het houden van duiven een 'heerlijk recht' van de adel en de hogere geestelijkheid. In duiventorens en tillen werden enorme vluchten duiven gehouden. Deze duiven waren voor het vinden van voedsel voor een belangrijk deel afhankelijk van de natuurlijke omgeving. De huidige stadsduiven zijn de rechtstreekse afstammelingen van deze reeds eeuwenlang gehouden half tamme duiven. Deze duiven zijn meesters in het overleven door de generatielange selectie.

Natuurlijk verdwalen er tijdens wedvluchten weleens postduiven. De meeste van deze duiven komen na enige dagen of soms zelfs weken of maanden weer op het eigen hok terug. Anderen vliegen veelal bij een andere eigenaar binnen. Via de vaste voering is de eigenaar met één telefoontje te achterhalen. Eigenaren die weigeren de duif te halen of het probleem niet op een andere goede manier oplossen (bijvoorbeeld door de duif af te staan aan de opvang) riskeren een tuchtmaatregel van onze organisatie. Veelal zijn de eigenaren echter blij dat het duifje weer boven water is en gaat men de duif ophalen of laat men deze door een duivenkoerier terugbezorgen. Het komt ook voor dat de verdwaalde postduiven worden aangetrokken door een groep stadsduiven en tussen deze dieren neerstrijken en met deze groep optrekken. Er kunnen dan twee dingen gebeuren. Of de duiven vertrekken weer na enige tijd of ze blijven. In het laatste geval zijn de overlevingskansen heel erg klein. De sterk gedomesticeerde postduiven kunnen het leven van afval niet aan en worden bovendien aangetast door ziekten die in kolonies stadsduiven welig tieren. Ook worden velen het slachtoffer van roofvogels. Het feit dat postduiven in deze kolonies nauwelijks tot geen overlevingskansen hebben blijkt wel als men in de winter een dergelijke kolonie observeert. Er komen uiterst zelden postduiven in voor.

De eerder genoemde raadsfracties hebben zich naar mijn mening laten (mis)leiden door een notitie van enkele aanhangers van de uit Amerika afkomstige actiegroep PETA. Deze groep kenmerkt zich door sektarische trekken en schuwt ook geen geweld. Hoewel deze groep in Nederland als organisatie niet meer actief is, zijn er nog een aantal volgelingen die de pijlen hebben gericht op de postduivensport.

Indien gewenst verstrek ik U gaarne meer informatie en ik spreek de hoop uit dat U bovenstaande bij Uw beantwoording zult betrekken.

Met gevoelens van hoogachting,

A.C. Ebben,
directeur